

PROCJENA RIZIKA ZA PAD KOD OSOBA TREĆE ŽIVOTNE DOBI SA UMJERENOM MENTALNOM OMETENOŠĆU I BEZ MENTALNE OMETENOSTI

Draženka Topola^{1,2}, Ljubiša Kucurski^{3,4}, Jelena Pavlović⁵

¹JU Dom za lica sa invaliditetom, Prijedor, Ulica Milana Vrhovca 117,
Republika Srpska, Bosna i Hercegovina;

²Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, student master studija,
Hajduk Veljkova 3, Novi Sad, Republika Srbija

³JU Visoka medicinska škola Prijedor, Nikole Pašića 4a,
Republika Srpska, Bosna i Hercegovina;

⁴Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, student doktorskih studija,
Hajduk Veljkova 3, Novi Sad, Republika Srbija

⁵Medicinski fakultet Foča, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Studenstka 5,
Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

Sažetak. Padovi su česti kod starijih osoba i utiču na mortalitet, morbiditet, gubitak funkcionalnog kapaciteta i institucionalizaciju. Preventivne strategije za smanjene rizika od pada obuhvataju: procjenu i ponovnu procjenu rizika od pada, vizuelno obilježavanje pacijenata sa visokim rizikom, razgovor sa pacijentom o njegovom stepenu rizika za pad te edukacija pacijenata, članova njegove porodice i osoblja o preventivnim intervencijama. Osnovni cilj istraživanja je procijeniti rizik za pad kod osoba treće životne dobi sa umjerenom mentalnom ometenošću i osoba treće životne dobi bez mentalne ometenosti. Prospektivnom studijom je obuhvaćeno 60 ispitanika muškog pola, odabranih metodom namjernog uzorkovanja, koji borave u JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor i JU Dom za starija lica Prijedor. Primjenom testa Timed Up and Go vršena je procjena funkcionalne mobilnosti i rizika za pad, pri čemu je uočeno da je većina ispitanika (53,3%) u visokom riziku za pad pri čemu nije uočena statistički značajna razlika ($t = -0,461$; $p = 0,173$). U cilju procjene dinamičke ravnoteže u jednostavnom zadatku, korišten je modifikovani Funkcionalni test dohvatanja na kom su osobe sa umjerenom mentalnom ometenošću u prosjeku stabilnost zadržavali do 69,67cm, a osobe bez mentalne ometenosti 67,93 cm ($t = 0,737$; $p = 0,071$). Prilikom procjene statičke posturalne ravnoteže i kontrole balansa ni jedan od ispitanika nije uspio uraditi Test stajanja na jednoj nozi ($t = -0,220$; $p = 0,619$). U grupama ispitanika sa mentalnom ometenošću i bez mentalne ometenosti nisu dobijene statistički značajne razlike, te se zaključuje da prisustvo umjerene mentalne ometenosti ne povećava rizik od pada u trećoj životnoj dobi.

Ključne riječi: stare osobe, padovi, mentalna ometenost

ASSESSMENT OF THE RISK FOR FALLS IN ELDERLY PEOPLE WITH MODERATE MENTAL DISABILITY AND WITHOUT MENTAL DISABILITY

Draženka Topola¹, Ljubiša Kucurski^{2,3}, Jelena Pavlović⁴

¹ JU Home for persons with disabilities, Prijedor, Ulica Milana Vrhovca 117,
Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

² Faculty of Medicine of the University of Novi Sad, Master's student,
Hajduk Veljkova 3, Novi Sad, Republic of Serbia;

³ PI College of Health Sciences Prijedor, Nikole Pašića 4a,
Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina;

⁴ Faculty of Medicine of the University of Novi Sad, PhD student,
Hajduk Veljkova 3, Novi Sad, Republic of Serbia

⁵ Faculty of Medicine Foča, University of East Sarajevo, Studentska 5, Foča
Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

Abstract. Falls are common in the elderly and have influence on mortality, morbidity, loss of functional capacity and institutionalization. Preventive strategies to reduced fall risk include: assessing and reassessing fall risk, visually marking high-risk patients, talking to the patient about their level of fall risk, and educating patients, family members, and staff about preventive interventions. The main goal of the research is to assess the risk of falling in elderly people with moderate mental retardation and elderly people without mental retardation. The prospective study included 60 male respondents, selected using the method of purposive sampling, who reside in the Home for People with Disabilities Prijedor and the Home for the Elderly Prijedor. The Timed Up and Go test was used to assess functional mobility and the risk of falling, and it was observed that the majority of respondents (53.3%) were at high risk of falling, and no statistically significant difference was observed ($t = -0.461$; $p = 0.173$). In order to assess dynamic balance in simple task, a modified Functional Reach Test was used, in which persons with moderate mental retardation maintained stability up to 69.67 cm on average, and persons without mental retardation 67.93 cm ($t = 0.737$; $p = 0.071$). During the assessment of static postural and balance control, none of the subjects was able to perform Single Leg Stance ($t = -0.220$; $p = 0.619$). No statistically significant differences were obtained in the groups of respondents with mental disability and without mental disability, and it is concluded that the presence of moderate mental disability does not increase the risk of falling in the third age.

Key words: elderly people, falls, mental retardation